

A 10105

Læsesalen 1904 - 2000

Da Vejle Folkeuniversitetsbibliotek åbner 2. november 1904 er det, man kan tilbyde publikum "Et Bibliotek med offentlig Læsesal". Og det var som læsesal, Folkeuniversitetsbiblioteket først og fremmest fungerede. Denne læsesal havde i begyndelsen ca. 1000 besøgende pr. år og var placeret i et lokal ved siden af Folkebogsamlingen i Administrationsbygningen. Vejle Folkebogsamling sendte 1905 et andragende til Byrådet om at få tilskud til ligeledes at oprette en læsesal. Da byrådet ikke ønskede at støtte to læsesale placeret dør om dør, blev dette anledningen til, at de to bogsamlinger i 1907 blev sammenlagt til Biblioteket for Vejle By og Amt, hvor læsesalsfunktionen førtes videre.

Læsesalsfunktionen betonedes kraftigt i de tidlige pionerbiblioteker. Studerer man indretningen af det ombyggede bibliotek i administrationsbygningen i 1907, vil man se, at læsesalsarealerne er større end udlånslokalet. Årsagen var, at publikum havde adgang til læsesalen. Det havde man ikke til udlånsafdelingen, der således kunne anvende kompakte reolopstillinger.

Læsesalsbesøgene steg fra 11.000 i 1914 til 50.000 i 1923 og på det niveau blev besøgstallet liggende de følgende mange år. Da Hvenegaard tiltrådte stillingen i Vejle i 1914 begyndte han at bogføre de læsesalsspørgsmål, der "forekom særligt interessante eller voldte en eller anden Art Vanskelighed". Denne tradition fortsættes, så arkivet viser, hvad der op gennem årene er blevet spurgt om. Læsesalsspørgsmålene er de første mange år blevet løst af bibliotekets fagligt meget vidende bibliotekarer, uden at nogen har haft læsesalen som særligt ansvarsområde. Med de åbne hylder var udlånsvirksomheden blevet helt central. Bredsted karakteriser meget rammende virksomheden med følgende: "Som i andre Folkebiblioteker har Udlaan af Bøger været den Funktion, man lagde størst Vægt paa. Der blev ikke Tid til at give sig af med det Publikum, der kom paa Læsesalen. Det er egentlig først saa sent som i 1934, at Læsesalen bliver ligestillet med Udlaanet, idet man fra det Aar bliver i Stand til at have permanent vejledende og raadgivende Tilsyn paa Læsesalen. Hvad dette har betydet for Kvaliteten af det Arbejde, der udføres i denne Afdeling, lader sig næppe overvurdere". Denne opgradering med en bemanning af læsesalen var imidlertid en tvingende nødvendighed, da de to afdelinger ganske vist lå på samme etage i den nye biblioteksbygning, men på hver sin side af trappeopgangen.

En yderligere opgradering af læsesalsområdet finder sted ved Preben Kirkegaards ansættelse, hvor der udnævnes en leder af læsesalen og hvor afdelingens betydning understreges kraftigt af Kirkegaard. Hermed begynder udbygningen af afdelingen med tilknyttet personale med særlig ekspertise på området.

Med den store læsesalsafdeling i biblioteksbygningen på Vestre Engvej sker der en yderligere opgradering. Det stigende indlån fra andre biblioteker bliver en betydeligt arbejdsopgave, der løses via læsesalen. Rekvireringen af bøger til studiekredse er ligeledes i kraftig stigning og endelig bliver læsesalen fra 1980-erne centrum for den elektroniske informationssøgning i eksterne databaser. Hertil kommer, at en række specialfunktioner i 90-erne som foreningsregistre, aktivitetskalendere, licitationsovervågning, lokalbibliografi m.m. har basis på læsesalen. Læsesalen deltager ligeledes omkring årtusindskiftet i stigende grad i en række landsdækkende informationsinitiativer, herunder "Biblioteksvagten", ligesom afdelingen selv er initiativtager til bl.a. den elektroniske jura-vejledning "Juraport".

Med den stigende udbredelse af de enkelte borgeres adgang til internettet, ændrer læsesalsbenyttelsen sig efter 2000 og læsesalsspørgsmålene bliver færre. Det får betydning, da bibliotekets interne struktur ændres i 2008. Læsesalsfunktionen sammenlægges med vejledningen i den faglitterære udlånsamling til en nyoprettede Team Fakta, hvor vagthavende bibliotekar er placeret ved samme betjeningsbord (mellem den tidligere læsesal og udlånsafdelingen) som det tilsvarende skønlitterære Team Fiktion.

Lederne af læsesalen:

Inger Bøgelund Nielsen	1946-1949
Elise Færch	1949-1956
Anders Clod Præstholt	1956-1958
Ruth Engstrup	1958-1976
Søren Brunbech	1976-1908

Lb.nr.	År	Sig.	Art	Bd.	Pk.	Læg
1	1915	v	Reglement for Læsesalens Benyttelse. 1915. Anm.: Håndskrevet notat af 4.7.1915 (Hvenegaard Lassen) som oplæg til bestyrelsesmødet 6.7.			1
5	U.å.	v	Arbejdsplaner for læsesalens personale. U.å. Anm.: Omfatter alt personale på læsesalen. Udarbejdet omkring 1972.			1
7	1972-2007	f	Afdelingsmøder på læsesalen 1972-2007. Anm.: Indeholder dagsordner og (især) referater af afdelingsmøderne på læsesalen.			1
8	1977-1993	f	Møder mellem reference-afdelingerne i Vejle Amt. 1977-1993. Anm: Indeholder dagsordner og referater af møderne mellem referenceafdelingerne. Indledes med hensigtserklæring og beskrivelse af arbejdsform: ”at fremme samarbejdet mellem referenceafdelingerne i amtet”			1
10	1907	p	Ansøgninger til stillingen som tilsynsmand på Læsestuen. 1907.			1
11	1907-1914	p	Materiale vedrørende M. Langberg, ansat som tilsynsmand på læsestuen 1907-1914. Anm.: Jakob Alsted var leder af Biblioteket for Vejle By og Amt. Til at forestå det daglige arbejde var ansat exam. jur. M. Langberg, der i biblioteksarbejdet blev assisteret af sin hustru. Langberg fratrådte efter eget ønske stillingen i 1914 ved Hvenegaard Lassens ansættelse. Om Langberg siger Bredsted: at ”han med aldrig svigtende Omhu og Interesse gjorde et fortrinligt Arbejde i Bibliotekets Tjeneste”. Indeholder: Ansøgning, Instruks for Tilsynsmanden, Afskedsansøgning og brev fra bestyrelsen af 30.3.1914 med påskønnelse af arbejdsindsatsen.			1
	1978-1981	p	Stillingsbeskrivelser vedr. assistenterne på læsesalen. 1978 – 1981. Anm.:			1

			Placeret i A 10104, lbnr. 2013A.			
15	1983	p	Søren Brunbech, Konsekvenser for Læsesalen af Joan Høeg-omrokeringerne. 1983. Anm: I 1983 begynder enkelte vagter på læsesalen at være dækket af bibliotekarer, der ikke er fast tilknyttet læsesalen, hvilket forsinker afviklingen af arbejdsopgaverne.			1
	1895-1906	k	Korrespondance vedrørende Vejle Folkebogsamling 1895-1906. Anm.: Korrespondancen indeholder brev 1899 fra Steensberg om, hvor i Danmark der på dette tidspunkt findes læsestuer (Aalborg, Maribo og Hjørring). Alsted skriver efterfølgende til de tre biblioteker og beder om oplysninger, han kan benytte ved oprettelse af en læsestue i Vejle. Svarene fra Aalborg og Hjørring er bevaret. Alsteds forsøg på at oprette en læsestue i forbindelse med Vejle Folkebogsamling blev i øvrigt ikke til noget. Placeret i: A10102, lbnr. 7.			1
	1906	k	Korrespondance vedrørende oprettelse af læsestuen 1906 i forbindelse med Vejle Folkebogsamling. Anm: Placeret i A10102, lbnr. 8.			1
	1906	k	Vejle Byråds godkendelse af sammenlægningen af Folkeuniversitetsbiblioteket og Vejle Folkebogsamling. 1906. Anm.: Indeholder ønske fra Byrådet, at læsesalen skal være åben hver søndag aften. Placeret i A10102, lbnr. 9.			1
20	1914, 1916, 1919-1920	k	Korrespondance vedrørende læsesalsspørgsmål. 1914, 1916 og 1919-1920.			1
21	1950-1977	k	Korrespondance vedrørende lokalhistoriske emner og arkivalier. 1950-1977. Anm.: Indeholder en del breve vedrørende det lokalhistoriske kursus 17.5 – 18.5 1957. Indeholder endvidere en del materiale omkring drøftelsen i 1974 af Byhistorisk Arkivs afgrænsning i forhold til Bibliotekets Lokalhistoriske Samling.			1

22-23	1955-1968	k	Korrespondance vedrørende besvarelse af læsesalsspørgsmål 1955-1968. 22 1955 – 1964. 23: 1965 – 1968.			2
25	1975	k	Korrespondance med Mrs. Dhayamoney Samidorai, The International Miracle Fellowship. Indien. 1975. Anm.: Som leder af en kirke i Indien beder Mrs. Samidorai dels om penge til rejsning af en kirkebygning, dels om adresser på protestantiske kirkeblade og –tidsskrifter, som hun kan rette henvendelser til. Gave fra assistent Kirsten Ancker, læsesalen.			1
26	1974-1975	k	Korrespondance med Gert Hviid Jensen vedrørende køb af folketællingslister. 1974-1975.			1
28	1981	k	Bibliotekernes Oplysningskontor. Lånesamarbejde. Gældende retningslinjer for folkebibliotekerne. 1981. Anm.: Indeholder også Faggruppen for Referencearbejdes kommentarer til reglerne.			1
29	1982	k	Periodica i danske folkebiblioteker (PIF-katalogen). 1982-1983. Anm.: Bibliotekscentralen planlagde at i 1982 at udsende en katalog over folkebibliotekernes periodicabeholdning (PIF-katalogen). Samtidig søgte lederen af læsesalen i Esbjerg, Per Deskov, at udsende en alternativ periodica-katalog. Mappen indeholder breve fra Bibliotekscentralen og Per Deskov i sagen.			1
30	1983-1987	s	§ 97A beskæftigelsesprojekter 1983-1987 Anm.: Indeholder: Registrering af Anton Berntsen-manuskripter. 1983. Katalogisering af ældre lokalhistoriske småtryk 1984- Projekt vedrørende opbygning af foreningsregister for Vejle Kommune. 1984. Anm.: Indeholder forløberer for registreringen: Foreningsregister. Udgivet af Sparekassen Sydjylland. Maj, 1984. Projekt vedrørende indberetning til det landsdækkende periodicakatalog (PIF-katalogen). 1984. Registrering af arkivalier på biblioteket. 1985-1986. Lister over fremmedsproglig terminologi. 1986. Forsøg med søgning i udenlandske baser. 1986.			1

			De generelle beskrivelser af §97A er placeret i A10104, lbnr. .			
	1929-1944	r	Indtægtskassebog for Biblioteket for Vejle By og Amt 1929-1944. Anm.: Indeholder desuden statistikker vedrørende udlån og besøg, herunder læsesalsbesøg. Placeret i A10104, lbnr. 402.			
40	1914-1918	d	Spørgsmaal. Paabegyndt l. April 1914. Anm.: Dagbog over lånerforespørgsler ført af Hvenegaard Lassen. Bag i bogen: Regnskab over Telefoner med Udenbys 1914-1915.	1		
41	1918	d	Spørgsmaal.15.3.1918-22.3.1918. Anm.: Notater om lånerforespørgsler. Da Statens Bogsamlingskomité i forbindelse med udbetaling af centralbibliotekstilskuddet ønskede dokumentation for læsesalsbenyttelsen, foretog Hvenegaard denne fuldstændige kortlægning af, hvad der i løbet af 1 uge blev spurgt efter på læsesalen og i udlånet. Det virker som manuskriptet til en dokumentarfilm om "Livet på læsesalen 1918"			1
45-46	1918-1931	d	Dagbog for Biblioteket for Vejle By og Amt. 1918-1931. 45: 1.4.1918 – 20.9.1921. Anm.: Er ført af Hvenegaard Lassen. Hver dags indførsel deler sig i to grupper: A. Bemærkninger om dagens arbejde på biblioteket: besøg, rejser, ansættelsessamtaler, rundvisninger, sygdom m.v. B. De vigtigste lånerforespørgsler. 46: 22.9.1921 – 20.2.1931. Anm.: Omfatter kun lånerforespørgsler.	2		
47	1927-1928	d	Udvalg af Spørgsmaal besvarede i Læsestuen 1927-1928.			1

			Anm.: Håndskrevet notat.			
48-51	1931-1939 1958-1972	d	Dagbog vedrørende Læsesalsspørgsmaal . 1931-1941 og 1958-1972. 48: 23.2.1931 – 10.11.1939. 49: 11.11.1939 - 1.10.1941. 50: 20.12.1958 - 5.10.1970. 51: 10.11.1970 – 28. 8 1972. Anm.: Mange af besvarelserne er dokumenterede gennem vedhæftede avisudklip.	4		
60-81	1971-1992	d	Statistiksedler for læsesalen: Læsesalsspørgsmål. 1971-1988. 60: 1.4.1971-31.3.1972. 61: 1.4.1972-31.3.1973. 62: 1.4.1973 –31.3.1974. 63: 1.4.1974 – 31.3.1975. 64: 1.4.1975 – 31.3.1976. 65: 1.4.1976 – 31.3.1977. 66: 1.4.1977 – 31.12.1977. 67: 1978. 68: 1979. 69: 1980. 70: 1981. 71: 1982. 72: 1983. 73: 1984. 74: 1985. 75: 1986. 76: 1987. 77: 1988. 78: 1989. 79: 1990. 80: 1991. 81 : 2.1.1992 - 13.1.1992 Anm.: Løse statistikformularer, hvorpå der dag for dag er noteret de (lidt mere komplicerede) spørgsmål, der er blevet stillet på læsesalen.		22	
83	1978-1992	d	Statistik over spørgsmål stillet på læsesalen. 1978-1992. 83A: August 1978-november 1981. 83B: December 1981-november 1985. 83C: December 1985-december 1989. 83D: Januar 1990-januar 1992.	1 1 1		1

			Anm: Angiver antallet af læsesalsspørgsmål dag for dag Fra juni 1987 anføres endvidere det daglige udlån af tidsskrifter, avisudklip og anmeldelser fra læsesalen.			
85-90	1907-1916	d	Protokol over Besøget på Læsesalen. 1907-1916. Anm.: Protokol, hvor de besøgende under besøgsdatoen noterede navn, stilling og bopæl. Sommeren 1916 renoveres bibliotekslokalerne og genåbnes for publikum 16.10.1916, hvorefter besøgsprotokollen tilsyneladende opgives. 85: Begyndt 15. Nov. 1907. Sluttet 29. Jan. 1910. 86: Begyndt 30. Jan. 1910. Sluttet 19. Feb. 1912. 87: 20. Februar 1912 – 2. December 1913. 88: 3. December 1913 – 29. Januar 1915. 89: 30. Januar 1914 – 21. Januar 1916. 90: 22. Januar 1916 – 29. Juni 1916.	6		
92	1972-1974	d	Statistik over udlånte tidsskrifter. 1972-1974. Anm.: Bagest i hæftet: Statistik over udlånte boganmeldelser oktober 1973 og juli-august 1974. Håndskrifterne tilhører blandt andet læsesalsbibliotekarerne Ruth Engstrup og Margrethe Østerbye.	1		
93-94	1971-1978	d	Daglig statistik vedrørende læsesalen. 1971-1978. 93: Dec. 1971 – marts 1975. 94: Apr. 1975 – juli 1978. Anm.: Omfatter: Antal Spørgsmål, Antal Telefon- Spørgsmål, Lån fra læsesalen, Litteraturlister.	2		
96	1954-1979	u	Udklip vedrørende læsesalen 1954-1979. Anm.: Indeholder bl.a. artikel 2.11.1954 i Vejle Amts Folkeblad skrevet af Elisa Færch, læsesalen i anledning af 50-årsdagen for oprettelse af læsesalen			1
97	1979	a	Materiale vedrørende udstillingen ”Læsesalen i Vejle gennem 75 år”. Anm.: Udstillingen blev vist i Sparekassen Sydjyllands vinduer på Kirketorvet oktober/november 1979.			1
98	2004	a	Materialer vedrørende udstilling i forbindelse med 100- års dagen for oprettelse af læsesalen. 2004.			1

			<p>Anm.: Materialet består af: Pjece vedrørende læsesalens 100-års dag. Søren Brunbech, Vejle Læsesal 100 år. (artikel i Referencen, 2004, nr. 6). Udstillingsmateriale i forbindelse med plancheudstillingen "Vejle Læsesal 1904-2004".</p>			
	1896-1913	a	<p>Statistikker over udlån, hjemlån, medlemmer, lånere samt over udgiftsposter og lånernes samfundsstilling. 1896-1913.</p> <p>Anm.: Fra 1907 medtages desuden statistik over læsesalsbesøg.</p> <p>Placeret i A 10102, lbnr. 17.</p>			
	1896-1927	a	<p>Statistiske oversigter 1896-1915 samt 1927.</p> <p>Anm.: Indeholder bl.a. Læsesalsbesøg 1907-1915. Månedligt læsesalsbesøg 1914/15.</p> <p>Placeret i A 10104, lbnr. 91.</p>			
	1915-1929	a	<p>Maanedes-Statistik. 1915-1929.</p> <p>Anm.: Dækker 1.8.1915 – 27.3.1929. Indeholder omfattende måneds- og dagstatistikker vedrørende udlån, læsesalsbesøg, indtægter m.v.</p> <p>Placeret i A 10104, lbnr. 252.</p>			
100-113	1914-1948	a	<p>Lån fra andre biblioteker. 1914-1948.</p> <p>100: 5. 5. 1914 – 15.10.1918.</p> <p>Anm: Indledes med oversigt over "Indre Arbejder": Overflytning af bøgerne til andre afdelinger, d.v.s. Hvenegaards sammenlægning i 1914 af de tre oprindelige bogsamlinger til et system. Denne statistik er tilsyneladende opgivet juli 1914. Rummer i øvrigt først og fremmest oversigt over lån fra andre biblioteker med anførelse af långivende bibliotek, lånetidspunkt, bogens forfatter og titel samt navn på låner.</p> <p>101: 14.10.1918 – 13.10.1922. 102: 13.10.1922 – 29. 1.1926. 103: 4. 2. 1926 – 16.10.1928. 104: 17.10.1928 - 4.11.1930. 105: 4.11.1930 – 12. 5.1932.</p>	14		

			<p>106: 12. 5. 1932 – 20. 6.1935. 107: 21. 6.1935 – 25. 2.1937. 108: 27. 2.1937 - 16. 2.1939. 109: 16. 2.1939 - 18.12.1940. 110: 10.12.1940 - 8.12.1942. 111: 8.12.1942 – 26. 9.1944. 112: 26. 9.1944 - 5. 8.1946. 113: 5. 8.1946 - 31. 3.1948.</p> <p>Anm.: For samtlige protokoller 101-113 gælder, at der angives långivende bibliotek, lånetidspunkt, forfatter og titel samt lånerens navn.</p>			
114	1970	a	<p>Bøger, der manglede ved revisionen på læsesalen, juli 1970.</p> <p>Anm.: Lister over de manglende bøger</p>			1
115	1970-1974	a	<p>Statistik over lån fra andre biblioteker og institutioner 1970-1974.</p> <p>Anm.: Årlige oplysninger fra BVBA's læsesal om lån fra andre biblioteker (angiver långivende bibliotek samt antal lånte bind).</p>			1
116	1974-1977	a	<p>Retursedler til Statsbiblioteket 1974-1977.</p>		1	
117	1979-1997	a	<p>Interurbanstatistik. Statistik over lån fra andre biblioteker og institutioner 1979-1997.</p> <p>Anm.: Indeholder den årlige statistik over bøger m.v., lånt fra andre biblioteker 1979-1997 (enkelte år mangler). Indeholder endvidere statistik over det årlige antal af studiekredsbestillinger 1991- 1997.</p>			1
125	1952	a	<p>Benyttelse af Vejle Centralbiblioteks læsesal. Februar 1952.</p> <p>Anm.: Kommenteret statistik der i tal belyser: besøg, referencespørgsmål, håndbogsbenyttelse, tidsskriftbenyttelse, materiale fra udlån og magasin.</p> <p>Vedlagt: Statistiske oplysninger fra 15 centralbiblioteker (heriblandt Vejle) vedrørende åbningstid, læsesalsbesøg, antal læsesalsspørgsmål, avislæsere m.v.</p> <p>Det ret detaljerede materiale kan være udarbejdet som en del af den kommunale rationaliseringsundersøgelse af biblioteket 1951-52. (se A 10104, lbnr. 718 og 719).</p>			1
126	1974-1982	a	<p>Diverse spørgeskemabesvarelser til Bibliotekarforeningen og Bibliotekscentralen. 1974-</p>			1

			1982. Anm.: Vedrører: Referenceafdelingernes udformning og placering i biblioteket. 1974. Ritzaus Telex-avis. 1974 Aviskronikker om lokaliteter i Vejle Amt, 1977. Abonnement på fotokopierede dagbladsanmeldelser. 1980. Bibliotekscentralen: Registrering og opstilling af Lokalhistoriske Samlinger. 1984.			
127	U.å.	a	Diverse notater vedrørende læsesalen. U.å. Anm.: Indeholder bl.a. udateret notat om undersøgelse af, hvilke af bibliotekets aviser, avislæsesalens publikum benytter. 2 af notaterne er fra 1977. Et af notaterne (om bibliotekets tidsskrift- og avishold) sikkert noget ældre.			1
128	1975	a	Undersøgelse af danske samfundsvidenskabelige tidsskrifter på folkebibliotekerne i Jylland. Praktiktidsopgave. Udarbejdet af Karen Kjøller Nielsen, Poul Andersen og Lis Mogensen. 1975.			1
129	U.å.	a	Bibliografi over Referenceværker. U.å. Anm.: Maskinskrevet notat, sandsynligvis fra begyndelse af 50'erne. Kan være anvendt til bibliotekarelevundervisningen			1
130	1978	a	Tidsskrifter 1978. Bibliotekerne i Vejle Amt. En fortegnelse over løbende tidsskrifter 1978 på bibliotekerne i: Horsens, Kolding, Fredericia og Vejle. Biblioteket for Vejle By og Amt, 1978. Anm.: Af forordet: "Tidsskrifter, der henvender sig til børn, er ikke medtaget. Ligeledes er tidsskrifter af lokal karakter udeladt".			1
131	1993-1995	a	Forslag til reduktion af indbundne tidsskrifter. 1995. Anm.: Da man er ved at gå over til at klargøre tidsskriftnumre enkeltvis, opstilles liste over begrænsning af hele indbundne tidsskriftårgange.			1
132	2005	a	Bibliotekerne og studiekredse/læsekredse. Et oplæg af Jørn Godrum Bech. 2005. Anm.: Historisk redegørelse udarbejdet til bibliotekets			1

			kontaktbibliotekar vedr. studiekredse, Else Zacharias.			
	2007	a	Kirsten Ancker, Erindringer fra arbejdet i oplandsafdelingen 1966-1970. 2007. Anm.: Overassistent Kirsten Anckers erindringer indeholder et lille tillæg, hvor hun fortæller om sit arbejde på læsesalen i 70-erne og 80-erne med fremskaffelse af litteratur til studiekredse. Herunder fortæller hun om sit samarbejde med de forskellige studiekredsledere. Placeret i A 10140, lbnr. 350.			1
135	U.å.	a	Diverse tryksager. U.å.			1
		u	Radioprogram om Vejle Bibliotek. Lydbånd. Anm.: Tidspunktet må være sidst i 1980-erne. Indslaget handler om børnebiblioteksarbejde og indeholder desuden et meget bredt indslag om læsesalsarbejde og Lokalhistorisk Samling. Den interviewede bibliotekar er sandsynligvis Else Goul. Interviewet om læsesalen beskriver det klassiske læsesalsarbejde i fuldt udviklet form umiddelbart inden muligheden for elektroniske søgninger ændrer referencearbejdet totalt. Placeret i A 10104, lbn.r 2654C			

